

Verkiezingsprogramma Provinciale Staten 2019 – 2023

**ONZE
11
SPEERPUNTEN**

**Primaire,
spoedeisende
hulp dichtbij**

**Windmolens
op
zee**

**Inzetten op
'groene'
energie**

**Provincie
proeftuin
waterstofauto's**

**Spoorlijn
Veendam-
Stadskanaal-
Emmen**

**Voordelig
reizen
65+ en minima**

**Snelle
treinverbinding
met randstad**

**Portefeuille
'ouderenbeleid'**

**Opkoopregeling
woningen
aardbevings-
gebied**

**Integrale
aanpak
eenzaamheid
ouderen**

**Kosteloos
partner-vervoer
ziekenhuis**

Kandidaten voor de Provinciale Staten

1.	Dhr. J.H. ten Hoove	(Johan)	Groningen (lijsttrekker)
2.	Mw. D.M. Hagedoorn-Meijer	(Dinah)	Blauwestad
3.	Dhr. J. Ottens	(Jan)	Delfzijl
4.	Mw. I. Voerman	(Ingrid)	Appingedam
5.	Dhr. M. Brouwer	(Marjo)	Farmsum
6.	Dhr. J.H. Cappon	(Hans)	Delfzijl
7.	Dhr. K. Hamersma	(Klaas)	Hoogezand
8.	Dhr. K.H. de Vries	(Kor)	Hoogezand
9.	Dhr. C.E. Veeze	(Chris)	Leek
10.	Dhr. C.J. Bakker	(Chris)	Uithuizen

Omdat het om Groningen gaat, Kies 20 maart 50PLUS Groningen!

Geen hippe partij met sterallures, maar wel een partij met een afgewogen programma en een sociaal gezicht dat zeker ook jonge mensen zal kunnen aanspreken.

Het is 50PLUS Groningen er alles aan gelegen het Groningse erfgoed voor toekomstige generaties veilig te stellen. Onze ideeën zijn fris, ambitieus en doortrokken van ervaringswijsheid en medemenselijkheid.

De tijd dat alleen de overheid beslist wat goed voor haar bevolking is, is voorbij. Mensen zijn mondiger geworden en willen meebeslissen over de eigen regio. We hebben het gezien bij een beladen thema als de aardgaswinning. Hoe lang heeft het wel niet geduurd eer het tot Den Haag doordrong dat het de Groningse bevolking menens was?

50PLUS Groningen wil deze positieve tendens voortzetten en zien dat de provincie boven zichzelf uitstijgt door samen met gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties, én vooral met u op te trekken, want 50PLUS Groningen staat pal achter de Groningers.

Groningen is lange tijd letterlijk leeggezogen, met langdurige en hartverscheurende gevolgen voor velen. Het wordt tijd dat de welvarendheid nu eens deze kant op stroomt.

Wist u trouwens dat het overgrote deel van de gaswinst elders in Nederland is geïnvesteerd tegen slechts een beperkt aandeel in Groningen?

De vraag dringt zich nu op of de bevolking niet bevreesd moet zijn voor een nieuwe dreiging. Straks wordt onze provincie bijvoorbeeld vol gezet met windmolens; een gruwel voor velen.

Het grote burgerlijke verzet over de actuele voornemens maakt geen indruk in Den Haag, vele burgerinitiatieven met deugdelijke alternatieven ten spijt. Dat moet anders, vinden wij.

Laten we ons er allemaal tegen verzetten dat Groninger andermaal het afvalputje van Nederland wordt, en laten we met ons gezonde verstand nieuwe regels opstellen. Geen deeltjes in achterkamertjes, maar volharden in de doelen waar we voor staan. En dat op een zo eerlijke en rechtvaardig mogelijk wijze, met een overheid als betrouwbare partij!

Stad en Ommeland willen wij weer sterk maken met een bevolking die trots en zonder angst kan uitkijken naar een toekomst waar nieuwe kansen liggen. Kansen waar iedereen van meeprofiteert, met extra aandacht voor de kwetsbaarste groepen: de ouderen en zwakkeren in onze samenleving. Ouderen, en zij die om welke reden dan ook verminderd redzaam zijn, moeten bovendien kunnen rekenen op voldoende woon-, zorg-, en welzijnsvoorzieningen en (openbaar) vervoer om volwaardig te kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

Hoop geeft nieuwe kracht en dat verbindt mensen. Laten we vooral niet vergeten die kracht ook uit het verleden te halen, want wie de geschiedenis kent, en bereid is van de fouten te leren, heeft grip op de toekomst. Bijvoorbeeld door aandacht te schenken aan onze 'oude' tradities en waarden: de talloze cultuurschatten van de prachtige Groningse dorpen, onze sfeervolle hoofdstad, de schone lucht, de ruimte en het mooie open landschap met zijn meren, bossen en wateren, en al wat er leeft. Op alle niveaus moeten we die waarden omarmen, zodat de Groningse bevolking met recht kan stellen dat het fijn is om een Groninger te zijn!

Groningen / Januari 2019

Johan ten Hoove,
Lijsttrekker 50PLUS provincie Groningen 2019

Inleiding verkiezingsprogramma

50PLUS Groningen wil dat de provinciale overheid weet wat haar inwoners belangrijk vinden om daar optimaal op te kunnen afstemmen. De kiezer moet zijn opvattingen kunnen terugvinden in het beleid waarover verantwoording wordt afgelegd.

Als het aan 50PLUS Groningen ligt, worden burgers interactief betrokken bij projecten die een grote impact op de samenleving hebben. Projecten die gemeente en zelfs provincie overstijgend (kunnen) zijn. Te denken valt aan energie en infrastructuur.

Hier liggen wat ons betreft kansen om als burger meer grip te krijgen op overheidsbesluiten.

Deze aspecten vindt u terug in het verkiezingsprogramma van 50PLUS Groningen.

Hieronder staan de onderwerpen overzichtelijk voor u gerubriceerd, zodat u snel kunt kiezen waar uw interesse naar uitgaat. Naast het (uitgebreide) verkiezingsprogramma voor de Provinciale Staten is ook informatie over de Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest opgenomen (blz. 17,18).

Inhoud

Speerpunten Provinciale Staten	Blz. 2
Kandidaten Provinciale Staten	Blz. 2
Omdat het om Groningen gaat!	Blz. 3
Inleiding verkiezingsprogramma	Blz. 4
Inhoud	Blz. 4
1. Groningen terug naar de Groningers!	Blz. 5
2. Veiligheid ouderen en de kwetsbare medemens	Blz. 5
3. Spoedeisende hulp, ziekenhuizen	Blz. 6
4. De gemeenschap toegankelijker maken voor minder validen	Blz. 6
5. Voordelig reizen voor senioren en minima	Blz. 7
6. Discriminatie op de arbeidsmarkt / Eerlijke banen	Blz. 7
7. Ouderenzorg	Blz. 8
8. Wonen	Blz. 8
9. Infrastructuur en vervoer	Blz. 9
10. Vitaal platteland	Blz. 10
11. Culturele infrastructuur en monumentenzorg	Blz. 10
12. Milieu, natuur en landschap	Blz. 11
13. Energietransitie	Blz. 12
14. Klimaat	Blz. 13
15. Windmolens	Blz. 13
16. Aardbevingen	Blz. 14
17. Kernenergie	Blz. 14
18. Toerisme	Blz. 15
19. Kwaliteit openbaar bestuur / Toezicht gemeenten	Blz. 15
20. Partij met hart voor water!	Blz. 16
Speerpunten Waterschappen	Blz. 17
Kandidaten Waterschappen	Blz. 17
Partij informatie 50PLUS Groningen	Blz. 18

1. Groningen terug naar de Groningers!

Groningen staat aan het begin van enorme veranderingen: het stopzetten van de gaswinning en de gevolgen voor de regionale economie, de aardkorst die nog lang zal nadreunen, de complexe bureaucratie rond de schadeafwikkeling, herstel van het verloren gegane vertrouwen, enzovoort. Daarnaast moet Groningen, net als de andere provincies ook nog inzetten op duurzaamheid. Alle zijn het ingewikkelde keuzes waarmee ook het provinciebestuur voor grote uitdagingen komt te staan. Goed afstemmen met de inwoners is wat 50PLUS Groningen vooral wil: Groningen moet terug naar de Groningers!

De inrichting van het landschap, de fysieke leefomgeving en de regionale economie, het zijn belangrijke taken van de provincie. Wat ons betreft komt daar nog een belangrijke taak bij: van Groningen een mooie en leefbare provincie maken waarbinnen de bevolking veel meer betrokkenheid en medezeggenschap krijgt toegedicht.

50PLUS Groningen wil:

- Een provincie die meer dan ooit bereid is haar voorgenomen beleid te delen, zodat de bevolking zich een mening kan vormen en zich kan uitspreken. De inspraakprocedures binnen de provincie moeten zodoende vereenvoudigen.
- Een provincie die bereid is een vuist te maken tegen regeringsplannen die de bevolking opnieuw opzadelt met beleid dat op veel weerstand stuit. Groningen moet worden ontzien!

2. Veiligheid ouderen en de kwetsbare medemens

Veiligheid is een groot goed dat we allemaal koesteren. Leven in een land waar we mogen zijn wie we zijn: in veiligheid. Voor onszelf, maar ook voor onze kwetsbare medemens. Met name senioren vormen een gemakkelijk doelwit voor oplichters.

Door het stijgen van de leeftijd reageert het brein van ouderen minder sterk op signalen die erop wijzen dat iemand onbetrouwbaar is. Misleidende verkooptrucs, internetcriminaliteit, beroving en mishandeling treft vooral deze kwetsbare groep.

50PLUS Groningen wil:

- Een brede maatschappelijke discussie op gang brengen met betrekking tot oplichting en misbruik van ouderen en aandacht hebben voor betere veiligheidsmaatregelen: zowel thuis als in openbare ruimtes.
- Betere veiligheidsmaatregelen bij geldmaten en betaalsystemen om 'meekijken' te voorkomen.

3. Spoedeisende hulp, ziekenhuizen

Het ziekenhuislandschap verandert snel. Schaalvergroting, fusies, ze zijn regelmatig aan de orde. Zulke maatregelen zijn niet altijd in het belang van de patiënt en cijfers wijzen uit dat zorgkosten bij ziekenhuisfusies niet dalen.

Het wegbezuinigen van goed werkende, specialistische afdelingen is een directe aanval op de leefbaarheid. Met de gezondheid en veiligheid van mensen mag nooit worden gesold. Gegeven het feit dat de verspreide, kleine regio's in onze provincie te maken krijgen met steeds ouder wordende inwoners, is het van belang dat iedereen gemakkelijk toegang houdt tot een snelle medische behandeling dichtbij huis.

50PLUS Groningen wil:

- Zich inspannen om de verdere afbraak van de medische zorg tegen te gaan en actief te zoeken naar nieuwe vormen zodat, als een ziekenhuis bijvoorbeeld haar deuren sluit, primaire zorg toch dichtbij blijft.
- Specialistische afdelingen terugbrengen in ziekenhuizen waar ze hun bestaansrecht ruimschoots bewezen hebben.

4. De gemeenschap toegankelijker maken voor minder validen

Mensen met een handicap willen, net als iedereen, zo zelfstandig mogelijk hun leven leiden en zich vrijelijk in het openbaar bewegen. Toch kunnen velen niet meedoen aan allerlei gewone maatschappelijke activiteiten.

Wat zulke belemmeringen betekenen in het alledaagse leven wordt onderschat. Er zijn subsidiemogelijkheden om een locatie, alsmede het vervoer beter (fysiek) toegankelijk te maken, maar dat is bij lange na niet genoeg.

50PLUS Groningen wil:

- Knelpunten beter in kaart brengen waar mensen met een handicap zoal tegenaan lopen.
- Een landelijk toepasbaar pictogramstelsel ontwikkelen als wegwijzer voor openbare gebouwen en andere voorzieningen.
- Voldoende bankjes, drinkwatervoorzieningen, (fiets)oplaadpunten en toiletten in de openbare ruimtes.

5. Voordelig reizen voor senioren en minima

Het openbaar vervoer is de laatste jaren flink duurder geworden, de portemonnee van met name senioren geslonken. Door o.a. de decentralisatie van de gezondheidszorg en andere voorzieningen moeten grotere afstanden worden overbrugd die een extra aanslag vormen op de portemonnee.

50PLUS Groningen wil:

- Een haalbaarheidsonderzoek naar gratis (voordeliger) reizen voor 65-plussers en minima met het openbaar vervoer tijdens daluren en onbepakt in het weekend.
- Meer inspanningen om provincie-breed een voorziening in het leven te roepen met als doel gratis ziekenhuisvervoer voor partnerbezoek mogelijk te maken.

6. Discriminatie op de arbeidsmarkt / Eerlijke banen

Het gaat economisch stukken beter met Nederland en de arbeidsmarkt trekt aan. Oudere werkzoekenden merken daar helaas veel te weinig van. Werkgevers investeren liever niet in oudere werknemers. Zij vinden ze 'te duur' of niet flexibel genoeg. Aangetoond is dat scholing en ontwikkeling dé sleutel zijn voor het behouden en krijgen van werk.

Ook mensen van een andere afkomst verdienen een volwaardige plaats in onze samenleving. Zij mogen niet bij sollicitaties, ontslag en in relatie tot arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden worden achtergesteld.

50PLUS Groningen constateert verder dat lager opgeleiden lang niet altijd als volwaardige arbeidskrachten worden behandeld. Deze mensen hebben vaak geen andere keus dan te accepteren wat hen op contractbasis in de schoot wordt geworpen, zonder reële doorgroeikansen of interne opleidingsmogelijkheden. Tussen banen door - vaak bij dezelfde werkgever - wacht hen een deprimerende WW-uitkering, waarna ze weer onderaan op de bekende ladder beginnen. Juist deze mensen hebben behoefte aan goede drijfveren.

Helaas zien ook arbeidsgehandicapten hun kansen op de arbeidsmarkt kelderen. In werk en zeker in inkomen mogen zij evenmin worden achtergesteld.

50PLUS Groningen wil:

- Meer investeren in duurzame inzetbaarheid van oudere werknemers, zodat deze langer (kunnen) doorwerken en ook de interesse vasthouden.
- Het hardnekkige vooroordeel wegnemen dat oudere werknemers niet meer interessant zijn voor de arbeidsmarkt met genoeg tegenargumenten.
- Extra aandacht voor oudere werklozen voordat er gekeken wordt naar de inzet van werknemers die woonachtig zijn in het buitenland.
- In samenspraak met uitzendbureaus, arbeidsbureaus en bedrijven meer aandacht hebben voor discriminatie onder ouderen. Inzetten op (om)scholing, baanrotatie en ondersteuning bij het solliciteren. Ook voor mensen van een andere afkomst en lager opgeleiden.
- In ruil voor investeringen afspraken maken over het aantal in dienst te nemen 'oudere' werknemers en/of mensen met een arbeidshandicap.

7. Ouderenzorg

Nederland wordt grijzer. De zorg- en welzijnsmarkt moet vernieuwen om eenzame ouderen beter te kunnen ondersteunen, te coachen en te activeren. Er wordt op allerlei plekken van alles gedaan, maar versnippering van goed bedoelde initiatieven is niet de aanpak die 50PLUS Groningen voor ogen heeft. 50PLUS Groningen wil eenzaamheid onder ouderen op provinciaal niveau stroomlijnen, omdat je daarmee een veel krachtiger en meer eenduidige aanpak kunt bewerkstelligen.

Het overheidsbeleid is gericht op zelfredzaamheid bij ouderen, doch veel ouderen vinden het steeds moeilijker om aan te haken bij het digitale tijdperk en de stroomversnelling waarin nieuwe ontwikkelingen zijn terechtgekomen. Alsof dit al niet lastig genoeg is, krijgen ze vroeg of laat te maken met beperkingen of geraken ze in een isolement wanneer de partner overlijdt. Een kwetsbare gezondheid mag een waardevol leven niet in de weg staan.

50PLUS Groningen wil:

- Eén portaal voor hulpinstanties. Mensen weten vaak niet waar ze naartoe moeten bellen omdat het er zoveel zijn.
- Een integraal actieprogramma opstellen om eenzaamheid onder ouderen te herkennen en tegen te gaan. 50PLUS Groningen denkt op deze manier een krachtiger aanpak te kunnen realiseren die minder versnipperd is, meer middelen tot zijn beschikking heeft en daarmee hopelijk tot meer effect leidt.
- Binnen de zorg meer aandacht vragen voor het sociale aspect. Hulpbehoevenden hebben recht op een normaal menselijk contact en daar hoort een praatje of een kopje koffie bij.
- Aandringen op 'vaste gezichten' hulpverleners van thuiszorgorganisaties.
- Ouderen voorlichten over de mogelijkheden van 'zorg- en gezelschapsrobots'. De inzet van deze nieuwe technologie kan helpen ouderen langer zelfstandig te laten wonen.
- Een focus op zorgtaken, met minimale aandacht voor bijzaken.

8. Wonen

Er lopen in onze provincie prachtige projecten om senioren een mooie en verdiende oude dag te bezorgen: wooncomplexen en zorgboerderijen waar mensen samen of alleen in een warme gemeenschap worden opgenomen met de zorg en voorzieningen die nodig zijn in de nabijheid.

Dat niet iedereen deze stap wil maken en in de eigen vertrouwde omgeving wil blijven, is heel begrijpelijk. Daarin moet de overheid bereid zijn te faciliteren. Denk aan het geschikt maken voor specifieke zorg, zoals het verplaatsen van een slaapkamer naar beneden, een veilige douche, een traplift of het verwijderen van drempels.

50PLUS Groningen wil:

- Faciliteren in een subsidieregeling (blijvers-lening) voor het levensloopbestendig maken van de woning.
- Vaart maken met de ontwikkeling van innovatieve woonvormen voor ouderen: levensloopbestendig, duurzaam en bij voorkeur met zorgfunctie. Ook in bestaande gebouwen die hun oorspronkelijke functie verliezen of verloren hebben.
- Een ruimer beleid als het gaat om permanent wonen in recreatiewoningen.

9. Infrastructuur en vervoer

De (economische) ontwikkeling van het platteland - waar de afstanden tot voorzieningen soms heel groot zijn - mag niet verder achterop raken.

Willen we dat de auto vaker blijft staan en mensen sneller de fiets pakken of meer gebruik van het openbaar vervoer maken, dan vraagt dat ook om condities die mee groeien. Helaas, zo constateert 50PLUS Groningen, staat die ontwikkeling stil of holt zelfs achteruit. Op veel plaatsen worden bushaltes opgeheven of verdwijnen (delen van) buslijnen. Dit terwijl de prijzen alleen maar stijgen.

Een nieuwe ontwikkeling dient zich aan: zelfrijdende busjes. De provincie verwacht dat over 5 tot 10 jaar elektrische, zelfrijdende busjes gaan komen in dunbevolkte gebieden waar nu nog belbussen rijden of helemaal geen openbaar vervoer is. Dat duurt 50PLUS Groningen te lang.

Lokale initiatieven van burgers om onze provincie mobiel te houden worden toegejuicht.

50PLUS Groningen wil:

- In blijven zetten op de groei van elektrisch aangedreven (openbaar) vervoer.
- Groningen aanwijzen als proeftuin voor (bedrijfs-)auto's op waterstof.
- Fietspaden systematisch verbreden om tegemoet te komen aan de toename van gemotoriseerde fietsen en scootmobiel.
- Faciliteren in meer oplaadpunten voor fietsen.
- Afstanden tot bushaltes kleiner maken om tegemoet te komen aan mensen met een mobiele beperking.
- Voldoende parkeermogelijkheden bij gezondheidsinstellingen met maximaal kostendekkende tarieven.
- Goede bus-/treinverbindingen behouden en meer investeren in streekvervoer 'op maat'.
- Kleinere stations intact houden als sluiting tegen de wens van de gemeenschap ingaat. Zo mogelijk perrons geschikt maken voor langere treinen.
- Inzetten op een spoedige realisatie van een snelle en rechtstreekse treinverbinding met de Randstad.
- De spoorlijn Groningen/Veendam naar Stadskanaal en tot Emmen doortrekken.
- Een optimale verbinding met de noordelijke industrieregio Delfzijl/Eemshaven.
- Airport Groningen een volwaardige plek laten behouden in de samenleving.
- Een vaste, snelle veerdienst naar Emden vanaf Delfzijl.
- Goed onderhoud van (water)wegen. Verkeersknelpunten in kaart brengen en oplossen.
- Bevorderen dat bij ingrijpende keuzes over infrastructuur in relatie tot economische en ecologische belangen, de bevolking van meet af aan inspraak heeft.
- De kosten voor provinciale opcenten (toeslag op de wegenbelasting) bevriezen in de periode 2019-2023.

10. Vitaal platteland

Groningen heeft nog tal van kleine dorpen met een eigen, vaak unieke karakter.

Door de toenemende vergrijzing zijn de laatste jaren belangrijke voorzieningen (basisschool, buurtwinkel, geldautomaat, postagentschap, dorpscafé, e.d.) verdwenen. Dit heeft grote gevolgen gehad: de dorpen worden steeds minder interessant voor jonge gezinnen, jongeren trekken weg en de werkgelegenheid neemt af. De provincie Groningen presteert nog steeds onder de maat waar het gaat om economische groei en werkloosheidscijfers.

De gezamenlijke overheden moeten alles in het werk stellen om de oorzaken van de bevolkingskrimp weg te nemen en het platteland weer leefbaar te maken.

50PLUS Groningen wil:

- De bevolking laten meepraten over (basis)voorzieningen die voor hun gemeenschap belangrijk zijn en gezamenlijk inspanningen leveren deze terug te halen.
- Handhaving van subsidies voor vernieuwende projecten van bewonersgroepen die een positief effect hebben op de leefbaarheid, mobiliteit, werkgelegenheid, zorg en onderwijs.
- De werkgelegenheid in krimpgebieden stimuleren met lage ondernemersbelastingen.
- Meer investeren in streekvervoer en de provinciale wegenbelasting (opcenten) terug laten vloeien naar projecten ter verbetering van de leefbaarheid op het platteland.
- Overall internet met hoge snelheid invoeren.

11. Culturele infrastructuur en monumentenzorg

Cultuurhistorische kwaliteiten geven identiteit aan een dorp, stad of gebied. Ook dragen culturele voorzieningen en cultureel erfgoed bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Zowel in groei- als in krimpgebieden vragen deze waarden bijzondere aandacht om voor de huidige en toekomstige generaties behouden te blijven.

50PLUS Groningen wil

- AOW-gerechtigden en scholieren t/m 12 jaar kosteloos een Museumjaarkaart aanbieden.
- Culturele voorzieningen en activiteiten voor iedereen betaalbaar houden.
- Aandacht voor een optimale toegankelijkheid voor mensen met een beperking (overeenkomstig het VN-Verdrag Handicap van 2016).
- In samenspraak met de bevolking en de gemeenten de besteding van culturele subsidies optimaal verdelen en het Rijksbeleid maximaal uitvoeren.
- Instandhouding van bibliotheken die een belangrijke sociale behoefte vervullen. Een bibliotheek is meer en meer een ontmoetingsplek geworden, naast dat mensen er op allerlei manieren informatie tot zich kunnen nemen.

12. Milieu, natuur en landschap

Sinds 2001 is natuurbeheer een regionale verantwoordelijkheid. Gebiedsregisseurs zetten zich, samen met anderen, in voor een versterking van de natuur. Dit betekent onder andere het beheer en verbinden van natuurgebieden, behoud van bossen, bescherming van de flora en fauna en de investering in een duurzame landbouw.

De luchtkwaliteit is een cruciale factor als het gaat om kwaliteit van leven en gezondheid.

Bomen, planten en ander groen verbeteren de luchtkwaliteit aanzienlijk, doordat ze 'fijnstof' opnemen en CO2 omzetten in zuurstof.

Ook is bekend dat meer groen in de leef- en werkomgeving een positieve invloed op het gedrag heeft. We concentreren ons beter, voelen minder stress en gaan vaker naar buiten.

50PLUS Groningen wil:

- De landbouw minder intensief en minder grootschalig maken, met meer aandacht voor de natuurwaarden.
- Biologisch-dynamische landbouw stimuleren en de verkoop van streekproducten in de eigen regio aanmoedigen.
- De intensieve veehouderij geleidelijk transformeren naar een 'beter-leven-keurmerk', waar het dier centraal staat en niet wordt behandeld als fabriek.
- De luchtkwaliteit van de veehouderijsector in de nabije woonomgeving verbeteren.
- Rondom akkers het uitzaaien van speciaal samengestelde mengsels van kruidenrijke grassen en veldbloemen stimuleren. De biodiversiteit is ermee gediend en er ontstaat een beter natuurlijk evenwicht.
- Meer onderwijs op school, en in praktische zin leerlingen laten ervaren hoezeer een verantwoord beheer van de natuur, land- en tuinbouw en veeteelt in relatie staat tot de kwaliteit van het eigen milieu en de leefomgeving.
- Dierenwelzijn in het algemeen bevorderen.
Elke keer dient een zorgvuldige afweging gemaakt te worden tussen het maximaal aantal dieren ten opzichte van de beschikbare ruimte.
- De uitgangspunten van Natura 2000 nastreven en de natuur zoveel als mogelijk op zijn beloop laten. In 2020 een extra evaluatiemoment inbouwen.

13. Energietransitie

Nederland zet zich in om in 2050 energieneutraal te zijn. We willen het gebruik van fossiele brandstoffen geleidelijk terugbrengen tot een aanvaardbaar niveau en bereiden ons voor op de gevolgen van de klimaatverandering.

Steenkoolmijnen, aardgasexploitatie, schaliegaswinning, ze zijn allemaal in het rijtje te noemen van 'NO GO' voor 50PLUS Groningen. De kolencentrale in de Eemshaven, alsmede de zout- en magnesiumexploitatie berokkenen schade aan bodem en gebouwen. Bovendien stijgt het grondwaterpeil door de bodemdaling.

Ook is 50PLUS Groningen kritisch over aardwarmte. Er moet meer onderzoek komen of aardwarmte veilig genoeg is en geen risico vormt voor aardbevingen.

50PLUS Groningen ziet toekomst in 'groene' waterstof en kiest voor een waterstoffabriek in de Eemshaven. Waar waterstof nu vooral wordt gemaakt uit fossiele brandstoffen, zal het in de toekomst zonder koolzuurgas (CO₂) geproduceerd dienen te worden. Waterstof kan worden gebruikt als brandstof en grondstof voor de chemie. Daarnaast is het een geschikte en schone brandstof voor auto's, vrachtwagens en bussen.

50PLUS Groningen wil:

- Regionale en provinciale betrokkenheid om de weg vrij te maken voor veilige investeringen op het gebied van duurzame energietransitie.
Te denken valt aan windmolens op zee, de uitbreiding van zonneparken, (hybride) warmtepompen, energieopwekking uit water (witte steenkool) en ten slotte het bouwen van een waterstoffabriek in de Eemshaven.
- Overheidsgebouwen binnen enkele jaren geheel CO₂-neutraal maken.
- Grootgebruikers van Gronings gas stimuleren om over te gaan op alternatieve (groene) energie.
- Bewoners laten meedenken en meebeslissen.
Ook willen wij bewoners stimuleren zich te verenigen in lokale energie-coöperaties voor het opwekken van duurzame energie met als voornaamste doel te voorkomen dat projectontwikkelaars land 'inpikken', terwijl de bewoners ongevraagd worden geconfronteerd met een aantasting van hun leefomgeving.
- Geen boringen die een bedreiging voor de bewoners kunnen betekenen.
- De vervuilende kolencentrale in de Eemshaven stopzetten.
- Een drastische verlaging van zout- en magnesiumwinning.
- Een versoepeling van de subsidieregeling om zelf schone energie op te wekken, zoals zonnepanelen en kleine windmolens bij afgelegen boerderijen.
- Subsidies voor het verduurzamen van woningen. De leeftijd van de aanvrager mag geen rol spelen in het al dan niet toekennen van subsidie.
- Naar draagkracht een eerlijke verdeling van de kosten die de energietransitie met zich meebrengt. Voor mensen met een kleine beurs een fonds instellen.

14. Klimaat

Door de klimaatverandering, als gevolg van de opwarming van de aarde, zal Nederland steeds vaker met heftige buien en buiten hun oevers tredende rivieren te maken krijgen. Straten en kelders zullen, als wij niets doen, blank komen te staan; het rioolstelsel kan de druk niet meer aan.

Het waterbergend vermogen op gras, beplanting en met name op bomen is groot. Hoe groener de tuinen, trottoirs, pleinen en daken, hoe meer regenwater de grond inloopt en hoe minder het riool wordt belast. Bij hittegolven vangt 'het groen' de hitte af. Zeker welkom voor (oudere) mensen die niet (meer) zo goed tegen de warmte kunnen

50PLUS Groningen wil:

- Een intensieve samenwerking tussen waterschappen, gemeenten en de provincie om alle toekomstige problemen optimaal het hoofd te bieden.
- Minstens één miljoen extra bomen planten in verstedelijkte gebieden tussen 2019-2023, verdeeld over de provincies.
- Veel pleinen, stoeptegels en parkeerplaatsen stelselmatig voorzien van 'groene' afvoergaten voor water en warmte. Ook de vergroening van daken stimuleren.
- Een provinciale subsidie instellen om actief initiatieven te steunen die een aantoonbaar positief effect hebben op de klimaatbestendigheid en de leefbaarheid van steden en dorpen.

15. Windmolens

Nederland moet zich er met het beleid van de huidige regering rekenschap van geven dat er nog veel kleine en grote windparken bij komen, met turbines van misschien wel 300 meter hoog.

Heel veel mensen zien de plaatsing van winturbines met angst en beven tegemoet. Niet alleen gaat hun mooie landschap naar de filistijnen door de horizonvervuiling (inclusief irritant knipperende lichtjes op grote afstand nog duidelijk zichtbaar), maar ook de slagschaduw en gezondheidsrisico's vanwege het laagfrequente geluid worden gevreesd. Bovendien wordt de natuurlijke leefomgeving geweld aangedaan en zien mensen hun gebied veranderen in industriegebied.

50PLUS Groningen wil:

- Windmolenparken op zee, buiten zichtafstand van de kust.
- Coulant zijn m.b.t. de plaatsing van kleine, zelfstandige windmolens bij afgelegen (boeren)bedrijven.
- Aandacht voor kleine - max 2 meter hoge - zeer geluidsarme, spiraalvormige windmolens, die veel rendement geven en geen probleem vormen voor vogels.

16. Aardbevingen

De gaswinning heeft tot zeer ongelukkige gevolgen voor onze provincie geleid.

Het provinciebestuur en de regering hebben veel te weinig gedaan om de schade beperkt te houden en de problemen op adequate wijze op te lossen. Niet alleen de veiligheid, maar ook de psychische gezondheid van de inwoners is langdurig en tot het uiterste getergd.

Groningen schreeuwt om een overheid die de bevolking weer vertrouwen geeft.

50PLUS Groningen wil:

- De gaswinning stapsgewijs en veilig naar NUL terugbrengen.
- Met daadkracht en royale (rijks)vergoedingen alle schades spoedig hersteld zien. Ook bij grens- en twijfelgevallen is toeschietelijkheid een must.
- Kosteloze ondersteuning bieden voor mensen die ondersteuning willen bij het verwerken van psychisch leed (zonder eigen bijdrage).
- Duidelijkheid omtrent versterkingsprogramma's.
- Duidelijkheid omtrent de compensatie van waardevermindering.
- Een ruimhartige, nationale compensatie voor de geleden imagoschade die de provincie en zijn bevolking jarenlang te verduren heeft gehad.
- Onderzoek naar de oprichting van een coöperatie (overheden, NAM, woningcorporaties, ondernemers, overige belanghebbenden) die woningen in het aardbevingsgebied opkoopt tegen hypotheekwaarde en - indien gewenst - verhuurt aan de huidige bewoners. Deels te financieren uit de middelen van het bestuursakkoord, uit de middelen die specifiek vrij komen ter compensatie van Groningen, en een deel uit de personeelslasten van nationaal coördinator Groningen, het Centrum Veilig Wonen en de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade.
- De bevolking inzicht geven in alle relevante stukken m.b.t. de schadeafwikkeling.
- De bevolking vroegtijdig betrekken in nieuwe activiteiten. Hen de mogelijkheid bieden in beroep te gaan.

17. Kernenergie

50PLUS Groningen is tegen kernenergie zolang niet alle risico's zijn uitgebannen en er geen oplossing is voor het levensgevaarlijke kernafval. De opwekking van duurzame (groene) energie verdient voorlopig alle prioriteit. Het is onverstandig om op beide paarden te wedden.

Om de Groningse bevolking te vrijwaren van nieuw roerigheden, wil 50PLUS Groningen de Eemshaven schrappen als locatie voor een nieuwe kerncentrale. Zoals de wet nu is, hebben noch de gemeente, noch de Provincie, en al evenmin de bevolking daar ook maar iets over te vertellen.

50PLUS Groningen wil:

- De Eemshaven schrappen uit het Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) als locatie voor een nieuwe kerncentrale.

18. Toerisme

Stad en Ommeland heeft tal van cultuurhistorische schatten, karakteristieke oude plaatsen met kleine, interessante musea en andere bezienswaardigheden die naar vroeger knipogen, het landschappelijke natuurschoon, een populaire hoofdstad, enkele prachtige grote meren, en Groningen ligt nota bene aan de kust. Kortom, genoeg actuele trekpleisters om niet alleen zelf plezier aan te beleven, maar ook te promoten voor het binnen- en buitenlandse toerisme. Toerisme is bovendien goed voor de werkgelegenheid, stimuleert de mobiliteit en draagt bij aan de leefbaarheid.

50PLUS Groningen wil:

- Een bundeling van krachten om onze prachtige provincie meer op de kaart zetten en te profileren als vakantie-en/of dagbesteding.
- Toeristische mogelijkheden uitbuiten. Te denken valt aan het aantrekkelijk maken van de kust voor strand- en waterrecreatie, de ontwikkeling van Blauwestad, etc.
- Betere toeristische verbindingen realiseren tussen de diverse toeristenpleisterplaatsen.
- Ook samen met Friesland, Drenthe en Noord-Duitsland (o.a. in relatie tot de verbetering van de Eems Dollard regio) tot mooie initiatieven komen.

19. Kwaliteit openbaar bestuur / Toezicht gemeenten

Samenwerkingsverbanden, uitvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke regelingen kunnen een goede oplossing zijn voor diverse taken en verantwoordelijkheden van de provincie.

50PLUS Groningen is hier voor, zolang de democratische legitimiteit goed is gewaarborgd en de regionale economie daarbij gebaat is. Elke inwoner moet duidelijk kunnen zien wie de verantwoordelijkheid draagt, zodat men bij verkiezingen kan 'afrekenen' met de verantwoordelijke.

50PLUS Groningen wil:

- Een provinciale overheid die leiding heeft over de regionale energiepolitiek (in plaats van de gemeenten).
- Communicatie in duidelijke taal die iedereen kan begrijpen.
- Strak toezien op het vergunningenbeleid.
- Veiligheid- en milieuregels streng handhaven.
- Zeer kritisch zijn op de toekenning van allerlei subsidies.
- Communicatie met de burger via alle mediakanalen: digitaal, via lokale media en kranten, maar zeker ook door regelmatig infoavonden te organiseren.
- Het concept 'Burgerinitiatief' omarmen, waarbij inwoners de mogelijkheid hebben om thema's te agenderen en bespreekbaar te maken in de vergaderingen van Provinciale Staten. Hiervoor dient de provinciale verordening te worden aangepast.
- De provinciale functie versterken met een aparte portefeuille 'Ouderenbeleid', die onder de verantwoordelijkheid van één gedeputeerde komt te vallen.

20. Partij met hart voor water!

Tegelijkertijd met de verkiezingen voor Provinciale Staten zijn de verkiezingen voor de Waterschappen. In de provincie Groningen zijn er twee waterschappen:

Noorderzijlvest en Hunze en Aa's

Samen met u willen onze (potentiële) bestuurders werken aan een veilige en betere leefomgeving voor al wat leeft. Uiteindelijk hebben we allemaal hetzelfde doel: onze aarde op een verantwoorde wijze doorgeven aan de volgende generaties.

Waterschappen van cruciaal belang

Als er geen waterschappen zouden zijn, wordt ons afvalwater niet meer schoon gemaakt, stoppen de pompen, worden de dijken niet meer bewaakt en zullen delen van Nederland onder vies toiletwater komen te staan. En dat wil natuurlijk niemand.

De wereld van de waterschappen is volop in beweging. In de nabije toekomst worden ze nóg belangrijker. Het klimaat verandert sneller en heviger dan ooit tevoren. De extreme droogte van deze zomer en de natte winter zijn daar voorbeelden van. Als het extreme weer aanhoudt leidt dit onherroepelijk tot allerlei nieuwe maatregelen. Er moet bijvoorbeeld extra water worden opgeslagen tijdens lange periodes van droogte en meer plekken ingericht worden waar het water van een stortbui naartoe kan. Ook moeten onze steden 'vergroenen' om te voorkomen dat kelders vollopen en straten overstromen.

Alleen met een effectieve aanpak en een goede visie op de toekomst kunnen we toekomstige problemen het hoofd bieden.

Goede financiële huishouding

50PLUS staat op het standpunt dat de Waterschappen op een zuivere, financieel en maatschappelijk verantwoorde wijze haar kerntaken moet uitvoeren. Wij streven dan ook naar een goede financiële huishouding en zetten ons in voor een flexibele en goed gestructureerde organisatie.

Geen lastenverzwaring

50PLUS wil voorkomen dat de lasten voor burgers, bedrijven en agrariërs buitengewoon stijgen; liever willen we lastenverlichting. Vooral voor burgers met een laag inkomen, want voor 50PLUS staat voorop dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

Democratische invloed

Iedere burger betaalt een aanzienlijk bedrag aan waterschapsbelasting. We betalen voor het watersysteem- en krijgen een heffing voor waterzuivering en waterverontreiniging.

Volgens het motto 'wie betaalt, bepaalt' hebben burgers de mogelijkheid om met hun stem directe invloed uit te oefenen op de samenstelling van het bestuur van het waterschap. De koers die een waterschap volgt is daarmee voor een groot deel afhankelijk van de politieke partijen die het dagelijks bestuur vormen.

Het volledige waterschapprogramma staat op www.50plusgroningen.nl

**Enkele
SPEERPUNTEN**

**Optimale
zuivering
gebruikt
water**

**Scheiding
riool- en
oppervlakte
water**

**De sterkste
schouders de
zwaarste
lasten**

**Afschaffing
'geborgde'
zetels**

**Geen
verhoging
waterschaps-
belasting**

**Vergroening
'verstening'
in steden**

**Veilig en
schoon
drinkwater**

**Vervuiler
oppervlakte-
water betaalt**

Kandidaten Waterschap Hunze & Aa's

1.	Dhr. G.J. Fonhof	(Jan)	Emmen (lijsttrekker)
2.	Mw. D.M. Hagedoorn-Meijer	(Dinah)	Blauwestad
3.	Dhr. E. Prent	(Egbert)	Assen
4.	Dhr. M. Brouwer	(Marjo)	Farmsum
5.	Dhr. C. ten Napel	(Cor)	Assen
6.	Dhr. K. Hamersma	(Klaas)	Hoogezand
7.	Dhr. H. H. Reitsma	(Harry)	Assen

Kandidaten Waterschap Noorderzijlvest

1.	Dhr. M. de Sterke	(Michiel)	Paterswolde (lijsttrekker)
2.	Dhr. C.J. Bakker	(Chris)	Uithuizen
3.	Dhr. C.E. Veeze	(Chris)	Leek

50PLUS Groningen

Johan ten Hoove (voorzitter) - Tel. 06 100 61 800

Secretariaat: Bartholomeus van der Helststraat 35

9601 CA Hoogezand

secretaris@50plusgroningen.nl

www.50plusgroningen.nl

